

worden aangeboden; niet alles is rozengeur en maneschijn. Er zijn onder aanbieders genoeg opportunisten met een slecht geweten. In het algemeen zijn we overtuigd dat er meer moet worden belegd. De cijfers liegen niet: van een beleggingscultuur is in Europa geen sprake. Daarmee ontnemen we ons in Nederland en in Europa veel welvaart en laten we de mogelijkheid de energietransitie te versnellen liggen. Laat ik dit voorwoord gebruiken te proberen te duiden wat de kern van de problematiek is en waar de verantwoordelijkheden liggen voor het vinden van een oplossing.

Sparen versus beleggen

In de praktijk zijn er verschillende manieren geld op passende wijze weg te zetten. Eén daarvan is sparen bij een bank. De overgrote meerderheid van de consumenten vertrouwt op de veiligheid van banken en waardeert het beetje rente dat wordt verkregen, ook al is dat niet veel meer dan compensatie voor inflatie. En toch sparen we in Nederland en in Europa nog steeds veel meer dan dat we beleggen. We zijn in een historische groef blijven hangen. *‘Beleggen is risicovol, sparen is veilig.’*

Vanuit een meer rationeel perspectief is het omgekeerde waar. Met beleggen houd je de waarde van je bezit intact en groeit die waarde mee met de economie, met sparen niet. De pensioenfondsen weten dit gelukkig al decennialang. Zij benutten de steeds beter functionerende kapitaalmarkten en weten voor een jaarlijks relatief beperkte premie op termijn een adequaat pensioen te realiseren. De banken verdienen op hun beurt ook goede rendementen met het voordelig aangeboden spaargeld. Naast het verstrekken van leningen beleggen zij in aandelen, obligaties en andere effecten.

Waarom beleggen zo weinig particulieren en sparen ze gemiddeld drie keer zo veel? Dat veel mensen beleggen als risicovol beschouwen komt waarschijnlijk ook doordat de meest belachelijke ‘beleggingen’ enorm veel marketing aandacht krijgen. Terwijl geen fonds of adviseur dit soort beleggingen in portefeuille wensen op te nemen, horen en zien we overal allerlei wilde aanbiedingen in de media of krijgen we tips via ‘bekenden’ en ‘kennissen’ over crypto assets, ‘vaste rentes’ op zakelijk vastgoed of bedrijfskredietverlening of het beleggen in goud. Allemaal producten die op geen enkele manier economische groei

genereren. Als het vervolgens drijfzand blijkt en de aanbieders crimineel, zien de voorzichtige particulieren hun gelijk bevestigd. En wellicht zijn ze in het verleden zelf eerst al eens bedrogen door een uniek aanbod om zonder enige inspanning snel rijk te kunnen worden, zoals de influencers ons trachten te doen geloven.

We moeten niet vergeten dat afgezien van bovenstaande stommiteiten, beleggen juist verstandig is als je eenmalig of periodiek geld over hebt. Je zet het aan het werk, investeert in producten en banen en versterkt de economie. Inflatie wordt vrijwel automatisch gecompenseerd, immers deze ontstaat juist doordat bedrijven in staat zijn hogere kosten aan consumenten door te berekenen. Daarnaast ontvang je dividend en heb je als aandeelhouder inspraak in de besluitvorming. Natuurlijk wil je graag beleggen in bedrijven waarvan de beurskoers meteen stevig stijgt, maar zelfs als je over de gehele linie belegt, in bedrijven die het beter en minder goed doen dan verwacht, ontvang je gemiddeld een rendement van 6 tot 8% (excl. inflatie) op jaarbasis. Daar kan geen spaarrente tegenop.

De kracht van vertrouwen

Het gebrek aan beleggingscultuur is een maatstaf voor risico-aversie in onze samenleving. In de Verenigde Staten wordt van oudsher veel minder gespaard. Mensen beleggen daar omdat ze een rotsvast vertrouwen hebben dat morgen beter zal zijn dan vandaag. Dan past het om langjarig te investeren in aandelen en obligaties van toonaangevende bedrijven. Dit is in de VS overigens wel aan het veranderen. De burger wordt juist daar actief angst ingeboezemd. Angst voor het vreemde (buitenlanders, China) en angst voor de democratie (die het niet goed met ‘het volk’ voor zou hebben). Dit moeten we in Europa en Nederland niet laten gebeuren. Angst is een slechte raadgever en geeft een beperkte blik op mogelijke kansen. En kansen moeten we grijpen om een betere economie en een meer duurzame economie te realiseren.

Een gedesillusioneerde bevolking gaat het speelveld in Nederland niet verbeteren. Een toekomstige generatie zonder hoop in de toekomst moet worden voorkomen. Er zijn genoeg mooie kansen, mits mensen ertoe worden verleid daarin te investeren. De overheid moet daarvoor de juiste randvoorwaarden stellen. Bieden we dat perspec-